

ב' כסלו התשפ"ג פרשת "תולדות" בניסת השבת: 16:16 יציאת השבת: 17:15 חצות היום 21:27 גיליון מס' 929

יצחק ידע את מעשיו של עשו?

עיקרה של הפרשה שלנו עוסקת בעניין הבכורה. ברכת הבכורה היא הברכה החשובה ביותר, היא מעבירה את הסמכות לבן הבכור להוביל את המשפחה. אצל יעקב ועשו הברכה הייתה מעבר לכך. עניינה היה המשכת זרעו של יצחק כעם נבחר.

התורה כותבת לנו כי יצחק אהב את עשו ורבה אהבה את יעקב (כה, כח). בסוף ימיו של יצחק הוא מזמין את עשו כדי לתת לו את הבכורה. מצווה עליו להכין לו ארוחה טובה ולאחר מכן ייתן לו את הבכורה. הסוף ידוע, רבה שומעת ויעקב מקדים את עשו.

התנהגותו של יצחק בפרשה מעוררת תמיהה. האם יצחק ידע את רשעותו של עשו? אם כן, למה רצה שהוא ימשיך דרכו? עשו הוא רשע! ואם נחשוב שיצחק לא ידע את רשעותו, זה לא הגיוני, מדובר כאן על יצחק אבינו – כל רז לא אניס ליה! היתכן שלא ידע?

נענה בשני צידי המטבע.

למאן דאמר לא ידע – אפשר להגיד כי באמת הקב"ה יכול להעלים ממנו את המידע והדרך של עשו. עשו היה ערמומי והתנהג על פניו כצדיק. ויש מצבים כאלה בהם הקב"ה בוחר לסמא עיניהם של צדיקים.

נזהר בלשוננו ונגיד שבסוף ימיו של יצחק הוא לא שם לב לדרכו של עשו. הוא נהיה עיוור בגלל שלקח שוחד. (רבינו בחי "ותכהין עיני מראות", בשם המדרש).

לפי השיטה השניה – יצחק ידע את מעלליו של עשו אבל בכל זאת בחר לברכו. יצחק אבינו הוא חלק מתהליך גדול של בירור של תפל ועיקר ביחס לעם הנבחר. דרך יצחק אבינו העם הנבחר מנקה מעליו את כל הרע. תהליך הבירור של עם ישראל, העם הנבחר, נגמר ביצחק אבינו.

תהליך הבירור מתחיל מחטא האדם הראשון – האדם הראשון מכניס בתוכו את פרי עץ הדעת וחוטא. כניסת המאכל שלא היה רצוי לגוף גורמת למצב בו צריך לברר פסולת ואוכל. בשביל לחזור לטוב צריך לברור את הרע מהטוב. תהליך עמ"י והסגולה של עמ"י מתחיל בראשית החטא.

לאחר החטא אנחנו רואים תהליך של בירור גדול בעולם – התורה טורחת ומספרת לנו את השתלשלות הדורות מאדם ועד נח. ומנח עד לאברהם. תיאור ההשתלשלות בכתובים דומה. לאורך כל הפסוקים אנחנו רואים כיוון מסויים בתורה, להגיע אל העיקר – אברהם אבינו. שאר כל הדורות אינם חשובים "ויולד בנים ובנות... וימת", יש מטרה והיא אברהם וזרעו. (לעיון בהשתלשלות פרקים ה, יא)

לאחר שמגיעים אל אברהם עוד לא נפסק הבירור של העם הנבחר. להיפך, הוא נעשה קשה יותר. ישמעאל מול יצחק. לאברהם קשה להיפרד מישמעאל – כי ביצחק יקרא לך זרע. שרה רואה שישמעאל מצחק, עובד ע"ז ומגרשת את ישמעאל והגר. לאברהם קשה אבל הוא מקבל את גזר הדין ונפרד מבן האמה. העם הנבחר עובר שלב נוסף בבירור.

יצחק עובר את הבירור הקשה והגדול ביותר בדרך לבחירת העם הנבחר. עם יצחק וישמעאל היו בירור קשה לאברהם – יעקב ועשו הם בירור גדול עוד יותר. יצחק וישמעאל לא נולדו מאותה אמה, הם שתי אומות שונות ונפרדות. הם אחים רק מאותו האבא. אצל אברהם, שרה היא זאת שזוכה להוליד את המשפחה (בעקבות הבטחת ה'). אצל יצחק – רבקה היא האמא של הילדים שלו, של שני ממשיכי דרכו. פה צריך לעשות בירור גדול יותר. פה צריך לראות מי הוא זה שיקח את המושכות ויהיה ממשיך זרעם של רבקה ויצחק.

יצחק רואה את הבנים – יעקב, איש תם יושב אוהלים. 'נבך'. לומד תורה אבל רק לומד תורה. אין בו כוחות חזקים של יצירה, מהפכות ותקומה. הוא לכאורה לא קשור לגוף ולעשייה. אבל עשו, איש ציד איש שדה. צד את אביו בפיו. מנסה לכאורה להיכנס לעולמה של תורה (תנחומא תולדות ח). הוא מלא במרץ, הוא כולו בעשייה – לכאורה זה הכוח והפוטנציאל שצריך בכדי להוציא את העם הנבחר ממצרים ולהקים אומה והלנחילה בארץ. ניתן להגיד שיצחק חושב שאם יש לו את הכוח הזה אז אולי הרוע שיש בו יצא ממנו לאורך הדורות ולימים יולד מישהו טוב שיקח את האומה קדימה. יצחק מודע לעשו ולרוע שלו אבל חשב שיש לו פוטנציאל.

אך רבקה אוהבת את יעקב, רבקה בחכמתה מזהה את הפוטנציאל של יעקב ודוחפת אותו למעשה. "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו", ניתן לומר כי יצחק מבין בסוף שזה יעקב. יעקב מגלה בתוכו את הפוטנציאל של תקומה. מזדהה עם עשו בתחום – "אנכי עשו בכרך" (כז, יט). יצחק מתרצה ומבין את המהלך הגדול, הידיים של עשו מלמדות על עשייה, על הפוטנציאל של עשו. אבל הקול הוא קול יעקב – הוא מה שמוליך את הכל. הקול הפנימי שמוליך את הגוף, וזאת היא התורה של יעקב באהלה של שם. יצחק מברך את יעקב ומגדיל לעשות ומברך גם את הברכה השניה המיועדת.

יצחק הוא סוף הבירור, ויעקב הוא זה שממשיך להנחיל את זרעו. יעקב מת מיתה שלמה – כל בניו נשארו צדיקים ואין לו בן רשע. הבירור אצל יעקב הסתיים ומשם אנחנו נקראים "עם ישראל".

תכונות אלו של עשייה, מהפכה ותקומה התגלו אצלנו בעיקר בדורות האחרונים. דורות של שיבת ציון והקמת ארץ ישראל ראשית צמיחת גאולתנו. אל לנו לשכוח להקשיב לקולו של יעקב. קולו של יעקב שמתווה לנו את הדרך. "על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך מבשרת ירושלים הרימי אל תיראי אמרי לערי יהודה הנה אלוקים" (ישעיה מ, ט).

שבת שלום ומבורך!

אברהם אזנקוט, בית מדרש קהילתי שהם

מזל טוב!

לסבתא חיה גרוס,
ליעל גרוס ולצביקה
לאירוסי שיר עם יקיר

למשפחות פרוכטר-שטקל
לנישואי אריאל ונעמה

למשפחת ריבלין
לרגל בר המצווה של רעי

לאורן וורד קליין
וליהושע ובלה גייפמן
להולדת הבת-הנכדה

ללאה ואיציק לקס
ולצילה פולק להולדת הנכד/הנין
בן לתאיר ויהונתן

לרב מנחם מענדל ורביקה גרינברג
לרגל בואם בקשרי השידוכין
של מענדי עב"ג מלבי

הורים וחניכים יקרים ה' עמכם!

זמני השבת:

פעולת חב"ב - 20:45

וביום השבת:

מפקד חב"ב - 15:15

מפקד חב"א - 15:30

(מחכים לכם)

סגל תשפ"ג ועדי הקומונרית!

קהילת שוהם משתתפת בצערו של מרק הלרמן
עם פטירת אביו אליעזר (אסמונד) ז"ל
מן השמים תנוחמו

קהילת שוהם משתתפת בצערה של שרונה גולדנברג
עם פטירת אביה יעקב סיקא אהרוני ז"ל
מן השמים תנוחמו

קהילת שוהם משתתפת בצערה של מרים קזז
עם פטירת אחותה יונה ז"ל
מן השמים תנוחמו

סניף עוז שוהם מזמין ילדים בכיתות א'-ג'

מפקד בשעה 15:30 בבית ספר אבני החושן

תחנות איסוף:

ביה"ס שלהבת - 15:00

הגשר הירוק בשכונת הדרים (לכיוון רחוב צורן) - 15:05

גינת הספורט שברחוב קשת - 15:10

גן התמנון - 15:10

הבית הסגול - 15:15

גן השחם - 15:25

מחכים לראותכם!

צוות המדריכים ודריה ושירן הקומונריות

יסודות מסכת נדרים: "כל נדרי" - תוקפה של מסירת מודעה
לביטול נדרים

יום רביעי ו' כסלו, 30.11.22 בשעה 21:45

מלמד: הרב שלמה ליפשיץ, ישיבת הר - עציון.

סדרת השיעורים לעילוי נשמתה של שיר מונזון ע"ה, בת
קהילת שוהם.

חידון א' ב' לפרשת תולדות

נכתב ע"י זיוה מונסונגו

ציבור הנשים מוזמן להצטרף ללימוד
נשים בימי שלישי:

9:00 שיעור בספר משלי - הרב סתיו

10:00 סוגיות בנושאי פוריות ולידה -
הרב ליסנר

השיעורים מתקיימים במבואת בית הכנסת
התימני בספרא

הצטרפו בשמחה

א. צבע כפול.	ח. פחד גדול ומשתק.	הכתובים.
ב. עשיו מוכר אותה ליעקב.	ט. רסיס לילה.	ע. אדמוני. כולו אדרת שיער.
ג. שם ישב יצחק.	י. אחז בעקבו ומכאן שמו.	פ. מקומו של בתואל.
ד. שם נוסף לתבואה.	כ. בנות ארץ זו רעות.	צ. לכידת בעלי חיים.
ה. דָּחַס אוכל רב לפי ע"פ הכתוב.	ל. עם, אומה.	ק. עשיו נשא אותו.
ו. חמש מילים רצופות הפותחות באות זו.	מ. שכונה ירושלמית.	ר. הבאר שלא רבו עליה.
ז. ירבה ככוכבי השמים.	נ. המאכל שהכין יעקב.	ש. שם הבאר כשם מספר.
	ס. חסימת בארות לפי	ת. כינויו של יעקב.